

QVÆSTIO MEDICA

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS

MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM

Die Iovis 14. Novembris.

M. CLAVDIO BIENDISANT, Doctore Medico, Præside.

An erumpentibus variolis, urgente tussi aut alvi profluvio, venæ sectio repetenda?

I.

NON novum, sed veteribus cognitum morbi genus, quod Græci propriè ἐκθυμάτων, Latini variolarum nomine designarunt; pustulæ quædam sunt rubræ, rotundæ, ac parvæ, per totum corporis ambitum erumpentes, purulentâ dein sanie refertæ, ebullientis in vasis sanguinis soboles, naturâ humorem noxium ab utili secretum per modum κρίσεως expellente. Hæc si minùs valida, copiosa, crassa, tenax materia, intercepti commeatus, non raró in ægrorum perniciem intus sæviunt, sicut dum vel adstantium errore, vel ambientis vitio, in corporis superficie semel efflorescentes momento citiùs evanescunt: febrem synochum putredinis & malignitatis participem sociam habent. Hinc non hæreditaria labe (quamvis inter consanguineos magis familiares) sed pernicioso contagio serpunt in alios; omnes indiscriminatim adoriuntur, licèt frequentiùs pueros, nec parcunt fœtui etiam in utero concluso, Qualibet anni tempestate grassantur, vernâ tamen & autumnali (præsertim si austrinæ fuerint) longè frequentiùs.

II.

ERRANT qui præcipuam variolarum causam, citra alicujus internæ concursum, aërem statuunt cœca malignitate affectum, qui κακοχυμίαν pituitosam in utero & extra uterum contractam admittunt: veriùs illi variolas proximè enasci contendunt ex

vitioſo & corrupto ſanguine, quem vel prava gignit vivendi ratio, aëris inquinamentum, vel μίασμα σηπεδονῶδες ex impuris menſtrui reliquiis partibus impreſſum. Vnde quibus ſordidis ſcatent humoribus viſcera, vel laudabilibus vaſa nimiùm diſtenduntur, frequentiùs & promptiùs hi variolis inficiuntur, quæ ideo nonnunquã ſporadicè plures infeſtant, alias epidemicè invadunt, quo jure audiũt peſtis prodromi; cùmq; non rarò præ naturæ imbecillitate irrita videatur ſanguinis ebullitio, te in ſpem erigent aſſidentia variolis ſymptomata: alto cerebrum ſopore detinetur capitis gravitati conjuncto, oculi caligine ſuffunduntur, roſeus faciem color illuſtrat, nares pruriunt, ſuſurrans ſonitus aures ferit, moleſta eſt deglutiendi & reſpirandi difficultas, fauces, pectus, & lumbos dolor obſidet, frequens ventriculum concutit nauſea, ſubvertit vomitus, corpus fatigat pandiculatio, cordis terret palpitatio, vires dejicit ſæpius recurrens λειποθυμία. Interim febriles, æſtuans humor cordi faces admovet, tandemque ſuo ſtare loco neſcius ſanguis efferveſcens, motu cietur aſſiduo, & quidquid malignitatis habet admixtum, ad cutem amandat, in puſtulas rubras, rotundas, humore plenas, quæ certa variolarum τεκμήρια ſunt, abiturum.

III.

QVÆ dotibus præditæ convenientibus tandem protuberarunt in cute variolæ, ut victricis arguunt naturæ robur, ductuum libertatem, ſic laudabilem materiæ, ex qua oriuntur, conditionem, tuncque cum ægrotantibus feliciter actum exiſtima: periculosè verò, dum his adverſa ratione erumpunt, atque ſi præſens adfuerit cauſæ unde ſoboleſcunt, κακοηθεία, admodum pernicioſæ evadunt, puta virides, violaceæ, lividæ, nigricantes, eò deteriores quò nigriores. At longè calamitoſiùs ægrotantium vitæ inſidiatur putris ille humor, dum vel quantitate luxurians, aut infenſus qualitate, vel orgaſmo commotus, papulis in cute effloreſcentibus, in internis etiamnum partibus furias agit: tunc aliqua ſui portione decumbens in inteſtina, torminoſum parit alvi profluvium; alia in pulmones irruens, tuſſim movet, quæ nonnunquam humida frequentiùs ſicca, utroque tamen nomine exitioſa, quod crebra pectoris concuſſione corpus nimiùm commoveat, capitis dolorem inferat, vigilias accerſat, reſpirandi difficultatem excitet ſummam, quam lethalis ſæpius angina excipit, ac tandem, niſi magni cujuſdam præſidij beneficio, aliò revocetur inordinatus ille humoris impetus, vel in proprio fonte intercipiatur, φθίσιν inducat immedicabilem, nec minus naturæ & Medico faceſſit negotium, crebra, eruptionis tempore feroſæ colluviei, per alvum dejectio, quâ illa multùm effæta non modò à ſuis muniis avocatur, ſed iis in poſterum rite obeundis impar efficitur. Quare fruſtra inſudat naturæ miniſter, qui tali neglecto ſymptomate, roborandis illius viribus totus incumbit; qui enim ad inteſtina perenniter depluit efferus humor,

nova illic fermentatione ebulliens, partes cum cruciatu distendit, aut affectum infert dysentericum: tum conceptis ignibus magis incalescens, nativo calori sic bellum indicit, ut tandem inducta intestinorum νεκρώσει, omnis prorsùs pereat recuperandæ salutis expectatio, tanto nisi imminenti periculo, multiplici venæ sectione prospexerit peritus artifex.

IV.

VARIOLARUM, quas statim ab initio prædicta comitantur symptomata, curationem non assequuntur, qui prætermissa venæ sectione, pro morbi magnitudine & virium robore pluries repetenda, ad sudorifica confugiunt, quæ insigni calore & eximia qua pollent partium tenuitate, totam potiùs sanguinis massam colliquant, humorum augent decubitum, nativum calorem dissipant, quàm utilem peccantis humoris ad cutem promoveant expulsionem: Non probanda quoque vesicantia, non admota cordis regioni tum solida tum liquida epithemata, ex cardiacis (ut vulgò ferunt) composita, quibus nulla sive occulta sive manifesta vis inest, quâ illud roborent: non gemmatas aut ex auro, vel fragmentis lapidum pretiosis, conflatas potiones, quibus iners prorsùs & invalida ad juvandum facultas; non Confectionem Alkermes vel de Hyacintho, in aquis scorzoneræ, cardui benedicti, aut consimilium dissolutam, quæ ut crassitie vias obstruit, putredinem accelerat, dum qui interceptis meatibus ut plurimùm hærent humores, confestim cœcis ignibus incalescunt: hinc præfervida intenditur viscerum intemperies, quâ cordis adaucto calore febris exacuitur, & symptomata, quæ inchoante morbo satis crudeliter divexabant, redduntur graviora. Nonnulli cum numerosa muliercularum turba incipientibus variolis (licèt summa videantur symptomata) vinum commendant; sed perperam, quòd caliditate & siccitate qua constat febrili incendio stimulos addat, fluxiones promoveat, calidis halitibus caput gravet, delirium acceleret, & non raró convulsionibus ansam præbeat. Alij dum ægros in conclavi impensè calido multis onerant tegumentis, ut nativum illorum calorem tueantur, eundem vel suffocant vel exolvunt; sicque in illorum commoda gravissimè peccant quotquot isthæc levioris armaturæ præsidia venæ sectioni anteponunt.

V.

OMNE punctum feret venæ sectio, cujus salutares effectus damnant dumtaxat qui illos ignorãt, infeliciùs sanguini parcunt illi variolarum initio, quem deinceps, dum gravia quædam urgent symptomata, coguntur profundere. Hac arte non juvabitur, sed fatiscet natura? Vis alacriorem reddere, tempestivè auxiliares manus porrige, Gemit nonnunquam incipientibus variolis nimia sanguinis quantitate obruta, hujus portionem incisâ venâ detrahe, efficies vegetiorem; languida videtur in excernendo, vires addes phlebotomiâ; huc illuc-

que fervore concitati ruunt humores, ſiſtet venæ ſectio; pulmones tuſſis exagitat, immanis inteſtina excruciat dolor, vires frangit alvi profluvium, his omnibus tutò proſpicies, ſi in mittendo ſanguine audax fueris; teque tamdiu talem præſtabis, quamdiu ſymptomatum, quæ morbum ab initio fuere comitata, intenſio poſtulabit; neque interim à bechicis & anodynis prorsùs abſtinebis: ſicque attemperato febris incendio, reſtituto cordis robore, ſedato humorum orgaſmo, expeditis partium viis, per quas ad cutem humores noxios debet natura propellere, non modò à pulmonibus proximæ ſuffocationis periculum avertes, diris liberabis cruciatibus inteſtina, verùm efficies ut uni dumtaxat motui perficiendo intenta natura, opus ſuum feliciùs abſolvat, nec ab hac medendi methodo ulla te deterreat ætas, ulla regio, anni tempeſtas, aut corporis habitus, licèt in hujus decernendi modo illorum omnium, quod prudentis Medici eſt, rationem habere debeas.

Ergo variolis erumpentibus, urgente tuſſi aut alvi profluvio, venæ ſectio repetenda.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Iacobus de Bourges.
M. Petrus Legier.
M. Nicolaus Robin.

M. Franciſcus Sorand.
M. Iacobus le Meneſtrel.
M. Carolus Briſſet.

M. Franciſcus le Vignon.
M. Petrus Legier.
M. Claudius Germain.

Proponebat Lutetiæ CLAVDIVS DE QVANTEAL, Caſtellioſequaneus, A. R. S. H. M. DC. LXIX.

PARISIIS,
Ex Typographia FRANCISCI MUGUET, Regis ac Illuſtriſſimi Archiepiſcopi Pariſienſis Typographi.